

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. november 20.

Vasárnap.

XXIII évfolyam. 93. szám.

Felélős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések a nyiltterek díja előre fizetendő.

A kisebbségi erőszak.

Reméljük, tartós lesza lelkesedés, melylyel a szabadelvűpárt a miniszterelnök fellépését üdvözölte, miután most, minthogy az ellenzék még bizottságot sem akar kiküldeni a házszabályok reformjára, maga a parlament vette erélyesen a kezébe ezt a reformot, ha ez csak meghatározott záros határidőre szól is. Mert a felől tisztában kell lennie a szabadelvűpártnak, hogy magatartsa, melyet most fog tanusítani, szintén döntő arra nézve, valjon ez a párt tovább is képes-e az országot kormányozni, valjon bir-e ama erkölcsi kvalitásokkal, melyek érdemessé teszik arra, hogy az alkotmány tovább is főleg az ő őrizete alatt maradjon. Bebizonyult eddig, hogy az alap, melyen a szabadelvűpárt áll, az 1867. évi törvények, teljes mértékben elég a nemzet nemzeti fejlődésének előmozdítására. Most annak is ki kell tűnnie, valjon a párt birja-e a teljes bátorságot a misszió teljesítésére, hogy ezt az alapot parlamentárialakjában fentartsa. Hogy a parlamentárizmus Magyarországra nézve mit jelent, azt senkinek sem kell bővebben magyarázni. Ez most nemzeti létünknek a legerősebb, talán egyetlen kezessége. Az ellenzék az, aki Magyarországon lehetetlenné teszi a parlamentárizmust. Amit elkövet, az sok em-

bernek, főleg Magyarország ellenségeinek azt a csalfa bizonyítékot szolgáltatja, hogy Magyarországot nem is lehet parlamentárisan kormányozni. Mert a parlamentáris kormányzás tanácskozásból és főleg határozathozatalból áll. Márpedig az ellenzék zavarja a tanácskozást és nem engedi határozathoz jutni a dolgokat. De miután a nem parlamentáris kormányzásra nem akarunk visszatérni, mert Magyarország mindenkor alkotmányos állam volt; és miután ezt a visszatérést az ellenzék maga sem akarhatja, biztosítékot kell teremteni a parlament további működésére. Ennél többet nem akar a kormány, sem a szabadelvűpárt. De hát Magyarországon a a parlamentáris kormányzást erőszak által akadályozzák meg, mert a házszabályokkal most üzött visszaélés, melyek voltaképpen a parlamentáris tevékenység védői kell, hogy legyenek, nem más, mint a nyers erőszak gyakorlása. Régi jogelv, melyet még a rómaiak mondtak ki: vis vim repellere fas est, szent jog, erőszakot erőszakkal utasítani vissza. A megértés és közös tanácskozás útjára nem akart lépni az ellenzék, teljes erejével ellenszegül, hogy a parlamenti tanácskozást gátló rendelkezések megszüntetessenek, vagy csak korlátoztassanak is. És ezért kell a szabadelvűpártnak az ellenzéki erőszakot a

saját, mély hazafias és erkölcsi meggyőződésen alapuló erőszakával visszavernie. Ettől függ Magyarország jövője, valamint a szabadelvűpárt jövője is.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Házszabályrevízió.

A képviselőház nov. 16-iki ülésén Barabás Béla szólt a házszabályokhoz, oly módon, hogy az elnök kénytelen volt öt többször figyelmeztetni, végül pedig, megvonta tőle a szót.

Ezután személyes kérdésben Polonyi Géza szólt fel.

Polonyi G. erős támadást intézett Tisza István gróf miniszterelnök ellen.

Gróf Tisza István azonnal válaszolt Polonyi Géza támadásaira és egyebek között azt mondotta, hogy sajnálja azt, hogy Polonyi Gézával kénytelen szöbe állani.

Polonyi Géza védelmére ezután Kossuth Ferenc Szederkényi Nindor és Apponyi Albert gróf állottak fel, a mire gróf Tisza István válaszában megjegyezte, miszerint „különös, hogy az illetlanároknak egész díszes sorozata áll fel.”

Kijelentette továbbá gróf Tisza István miniszterelnök azt is, hogy a házszabályok módosítása tárgyában benyújtott indítványhoz feltétlenül ragaszkodik, mert azt akarja, hogy a többség akarata érvényesülhessen.

Ezután gróf Apponyi Albert interpellálta gróf Tisza Istvánt az iránt, hogy hajlandó-e a kormány megtenni a kellő előkészületeket arra nézve, hogy a

T Á R G A.

A kisgróf.

— Az új „Almanach“-ból. —

Irta: Gárdonyi Géza.

Egy ember mászott az utcán. Az embernek nem volt lába, alig egy arasznyi tönk. A két kezében két kis zsámolyféle, hogy a tenyerén ne kelljen járnia. Mert ugy mászott mint az araszoló hernyó.

Olykor fölegyenesedett, vagy elhúzódott a famellé; s maga elé tette a kalapját. A jövőmenő városi nép egy-egy rézpénzt hullatott neki. Ebből élt.

Fiatul, kerekkepű ember volt különben. Parasztos pörge kalapot viselt és piros egészséges arcán éppen nem szokott látszani semmi szenvedés.

De egy őszi napon mégis sápadtan jelent meg a nyomorék. Leült vagy leállt egy kapukö mellé és rákönykölt.

A járókelők ezen a napon több pénzt vetettek neki, mint rendesen. Ő azonban alig ügyelt arra: ki ad, mit ad; nem is köszöntö meg; csak nézett maga elé bánatosan.

Senkise kérdezte: mi baja? Az ember maga szokott mászkálni: sohse járt vele senkise; nem beszélt vele senkise. Mégis látszott, hogy nincs egyedül a világon; arról látszott, hogy estefelé meg magalt egy bolt előtt s ha az ajtó nyitva volt, becsúszott.

Vett cukrot, fűgét, vagy kis ostort. Látszott, hogy gyermeknek veszi.

A féltest-ember aztán másnap is megjelent, de nem állt meg sehol. Mászott sietve. Egy helyen bement a házba. Orvos lakott ottan. Fölemelte a fizsámolyát és zörgetett vele az ajtón.

— Az orvos urat kérem: jöjjön ki egy szóra!

Egy öreg sovány uri ember jelent meg az ajtóban és meglepődve nézett a lábatlan látogatóra.

— Az Istenre kérem doktor ur, — esdeklött a nyomorék. — A kis fiam beteg, talán halálos beteg.

— És csurgott a köny a szeméből.

— Mi a baja? — kérdezte az orvos.

— Nem tudom, — felelte az ember. — Tegnapelőtt pofonütöttem szegénykőmet. Talán attól.

Letette a zsámolykát és zsebkendőjét vont elő a zsebéből.

— Ejnye, — mondotta az orvos megbotránkozva. — Hát mi je fáj? A füle? szeme? vagy a feje?

— Nem tudom. Csak fekszik.

— Hát aztán, hogy lehetett maga olyan pogány!

— Sohse bántottam uram egy szóval se. De tetszik tudni, összeveszttem az anyjával, mert minden pénzt süteményre költ, meg arra tanítja a gyereket, hogy azt mondja: Papa. Én nem vagyok papa. Ha nekem azt mondja a fiam, hogy papa, azt gondolom, hogy nem az én fiam. Hát összevesztünk. Aztán meg akartam ütni. Az asszony is rám harsogott, hogy asszonya: „Üss meg no, te béka!” Rógtön összetörtém volna, de kibékitett. Aztán már ki is békültünk, mikor tegnapelőtt hazamegyek és hallom,

hogy a kis fiam (négyéves gyerek) azt mondja: „Itt gyűn békapapa.” Avval szalad elibém, nevetve ahogy szokott. De én bizony ugy vágtam pofon, hogy elesett.

Az orvos a fejét csóválta; aztán fölirta a nyomorék la'ását. Mikorra az ember hazaérkezett, az orvos már ott is volt.

Egy külvárosi félig súlydát házban lakott a lábatlan ember.

Az orvost a konyhában egy kis rövidnyaku asszony fogadta; fiatal tömzsi szőke asszony. Nagyarcu, nem szép, de egészségtől duzzadó. Sötétzöld parasztruhába volt öltözködve; de szobalányos fehér kötényt viselt, és fején piros kendőt.

Csodálkozva nézett az öreg uri emberre s mikor az megmondotta, hogy orvos, szomorun bólintott:

— Igen, a kis gróf beteg.

S kinyitotta az ajtót.

— A kis gróf? — kérdezte csodálkozva az orvos.

Az asszony elmosolyodott:

— A szomszédok elnevezték kis grófnak, aztán

mink is ugy hívjuk már. Mert tetszik tudni: szépen járattuk, bársonyban. Az uram mindegyikét rája költi.

Az orvos belépett a szobába. Világos napos szobácska volt az. A butorok benne affőle szibvásáron vett, nem összeillő butorok. Minden szék másalakú és minden székeknek, ágyaknak, asztalnak el volt vágva a lába. Csak araszos lába volt mindnek, mint a gazdának. A szoba egyik sarkában tiszta kis vaságy állott. Az asszony félrevonta a túlkárpitot.

békekongresszus, a melynek egybehívására az amerikai egyesült államok elnökét kéri fel, létrejöjjön?

Gróf Tisza István erre azt válaszolta, hogy a kormány a leggyorsabban hajlandó közreműködni a békekongresszus előkészítésében.

A képviselőház november 17-iki ülésén hosszas házszabályvita után Vázsonyi Vilmos a házszabályrevízió ellen beszélt.

Elnök jelenti, hogy az indítvány beérkezett hozzá, melyről (pénteken) egyszerű szavazással dönt a Ház. Az elnök felolvastat egy indítványt, mely szerint a Ház péntektől kezdve délután négy órától este kilencig is tartson ülést.

Nagy zaj tört ki erre balról.

Polonyi Géza, Lengyel Zoltán, Apponyi Albert a házszabályokhoz szólva, azt vitatták, hogy az ülés csupán egy órával hosszabbítható meg csak, s az is a törvényjavaslatoknál és nem az indítványnál.

Tisza miniszterelnök kijelenti, hogy ezen kérdésről a Ház többsége már tavaly döntött, s így magyarázatra nincs szükség.

Erre az elnök felolvastatja a tavalyi, novemberi ülések erre vonatkozó részét, a mire az ülést az ellenzék nagy lármázása közben berekeszti.

Igy péntekre a szavazást kitűzték a fenti indítvány felett, melynek kapcsán délelőtt tíz órától délután két óráig és négy órától este kilenc óráig lesz gyűlés. Minthogy ezt az ellenzék megakadályozni, pénteken megkezdődött a permanens ülés technikai obstrukcióval.

Nov. 18-án pénteken Perczel Dezső elnökölt. Justh Gyula, Apponyi, Holló, Rakovszky, Mezőssy tiltakoztak a párhuzamos ülések ellen. Tisza miniszterelnök kijelenti, hogy a párhuzamos ülések tartása nem ellenkezik a házszabályokkal. Ő soha olyat nem csinált, mi ellenkeznék az igazsággal és becsülettel.

Az elnök ezután felteszi a kérdést, hogy elfogadja-e a Ház az indítványt. Ekkor Kossuth Ferenc tiltakozott az indítvány elfogadása ellen, de a Ház többsége elfogadta azt s így a párhuzamos ülések tartása kimondatott s már ez nap d. u. 4 órakor kitűzetett az első párhuzamos ülés.

KÜLFÖLD.

Orosz-japán háború.

London, nov. 17. Csifuból táviratozzák, hogy Stüssel orosz tábornok, Port-Arthur parancsnoka, megsebesült.

Stüssel, akit a kórházba szállítottak, kijelentette, hogy inkább meghal, de állásából, mint a vár parancsnoka, nem távozik.

Ott feküdt a beteg, buzavirág színű selyempap-lankával betakarva. Szép kis szőke gyermek. Most láztól piroslott az arca.

A gyermek mellett egy kosár gomb volt az ágyban: csontgomb, rézgomb, mindenféle gomb. A földön csuszó ember szedte össze bizonyára azt a sok gombot.

Az orvos leült egy zsámolyra és figyelemmel hajolt az alvó gyermek fölé. Elkérdezte, hogy mi fájditja? tud-e nyelni, köhögött-e? Aztán a kezébe vette a gyermek kezét s az órájára nézett.

Eközben hazaérkezett a nyomorék is, és a felesége mellé állt. Mind a kettő aggodalmasan és hallgatva nézett az orvosra.

S ahogy így egymás mellé álltak, olyan furesa volt a teljes épségű asszony, meg a féltett ember? Ez akarta-e megverni az asszonyt? Hogyan? Igaz, hogy katonás mellű erőskuro ember, de mégis! Bizonyosan a lábát kapja el az asszonynak, ha meg akarja verni.

A doktor lebecsátotta a gyermek kezét és intett, hogy nincs semmi baj.

Aztán a botjára könyökölt és a házaspárra nézett.

— Hogyan kerültek maguk össze? — kérdezte azon a bizalmas hangon, amelyen a sok családban forgó orvosok szoktak beszélni.

— Véltlenül, — felelte elmosolyodva az asszony.

— Isten rendeléséből, — felelte komolyan a nyomorék.

Az asszony vállat vont:

— Tetszik tudni az én uram nem volt mindig ilyen. Először legény volt a faluban. Persze akkor rám

Legujabb.

A „Székelyföld“ eredeti távirata.

Budapest, nov. 19. d. e. 10 ó. 40 p.

Dániel javaslatának elfogadása. — A jelen ülésszak be-zárása.

A képviselőház péntek délutáni első párhuzamos ülése késő estig tartott. Közben több órán keresztül zárt ülésekkel obstruált az ellenzék, viharos jeleneteket idézve elő személyeskedő támadásaival. Este fél tíz óra körül Tisza István miniszterelnök nagyhatású beszéde után a többség a Dániel Gábor által a szabad-elvűpárt határozatából benyújtott javaslatot határozattá emelte. Utánna rögtön a Ház jelen ülés szaka királyi leirattal berekesztetett.

Előkészületek a télre.

(V. L.) Eötvös József báró népoktatási törvénye nincs besorozva az alapvető törvények közé. Pedig Magyarország jövőjére az alaptörvények között egy sem volt akkora hatással, mint a tankötelezettség elvének törvényben való kimondása. Ennek a törvénynek harminchat esztendő óta érvénye, — pedig mily lassu lépésben lett ez a törvény végrehajtva, — közművelődésünknek egészen új perspektíváját tárja elő. Népünk 80%-a nem analfabeta többé. Ismeri a betűt és szereti. A nádfedelű kunyhók lakóit tán nem is forrasztaná utópiás álmokhoz a szociális szervezet, ha a szellemi unalom és a szellemi sovargás érzelmei nem ülnének télen a lelkére, mikor a kényszerű munkaszünet unalmas napjait éli.

Azért ha a tömegnevelő Róma kitudta mondani a „panem et circenses“ elvét: mily kiáltó kényszerűség készlet arra, hogy a mi iskolánkba a betűt megszerető népünk szellemi szükségével törődjünk. Azért a falusi népkönyvtárak ügye mind fontosabb kérdésként lép előtérbe.

Berzeviczynek a népkönyvtárak ügyében kiadott rendelete és a mód, a melylyel a nehéz ház-

tartási viszonyok között lévő községeknek lehetővé teszi a könyvtár megszerzését, — országsszerte elismeréssel találkozott. Mi azonban a helyen azokat a könyvtárakat akarjuk szővé tenni, a melyeket községek, gazdakörök, ifjúsági egyletek ingyen kaphatnak meg. A földmívelésügyi miniszterium ugyanis már néhány év óta ingyenes népkönyvtárakat állít fel, eddig mintegy 1500-at. Az évi költségvetésbe 150 népkönyvtár van fölvéve s ezek a könyvtárak igen értékesek. Nemcsak gazdasági könyvek foglalnak helyet ezekben a könyvtárakban, hanem a szépirodalmiak is és ebből a legjava. Petőfi, Arany, Tompa, Jókai, Vassereben, Mikszáth. A miniszter ezt a könyvgyűjteményt nemcsak ingyen engedélyezi, hanem a könyvtári szekrény árát is utalványozza. A földmívelésügyi miniszter csak azt kívánja meg, hogy a midőn a község óhajt ilyen ingyen könyvtárt, — a községi képviselői ülésen tárgyalják és határozzák el a dolgot, igérje meg, hogy gondját viseli a szétkallódni nem engedi. Ki kell azt is mondani, hogy a község minden lakosságának ingyen ad olvasásra könyvet. A képviselőtestületi határozatot aztán közszemlére kell tenni és jóváhagyás végett a vármegye közgyűléséhez kell fölterjeszteni. A jóváhagyás után a határozatot a földmívelésügyi miniszterhez kell fölterjeszteni.

Más eljárás követendő akkor, ha testületek, körök óhajtanak igénybe venni ezt az ingyen könyvtárt, hogy mily lépéseket kell tenni, arról esetről-esetre értesítsük az illető köröket, ha e tekintetben hozzájuk fordulnak. Általában azonban az a tudnivaló, hogy csak azon egyesületek és körök kaphatnak könyvgyűjteményt, a melyeknek jóváhagyott alapszabályaik vannak és a könyvtár ingyenes használatát biztosítják, annak elkallódása esetén felelnek. Természetes, hogy egyesületek csak abban az esetben jönnek számításba, ha a községek nem akarnának nyilvános könyvtárt létesíteni.

Ezek a könyvtárak nagy ügyvetéssel a szépirodalom legjelesebbjeinek közreműködésével voltak összeválogatva; biztosítva van, hogy ebben a könyvtárban nincs semmi selejtes, semmi cédá, semmi néprontó, valamennyije irodalmi színvonalon van, gyönyörűségére a léleknek.

Azok, a kik a nép élén állanak, a kik vezetői azok érdeklődését keltve föl ez a népművelődési akció, a szellemi táplálékra éhes falu népe hálával fogadja mindazt a közügyi tevékenységet, mely az ő érdekeért történik. Ugyis értelműségünket — talán nem is egészen alaptalanul azzal vádolja a nép, hogy vele csak akkor törődik, mikor ezt saját érdekei javasolják.

sem nézett. Hanem egy verekedésben átlőtték a lábát térdén, aztán behozták ide a városba és levágták a lábát. Mikor aztán visszakerült, egy lány se nézett többé rá, de még az apai háznál is megunták. Én a szomszédjokban laktam. Csak én vigasztaltam.

— Aztán így szerették meg egymást?

— Hát igenis: az uram akkor kezdett a szívébe fogadni. Aztán én azt mondtam neki, hogy ne busuljon, inkább menjen el a városba és üljön a templom elé.

Eleinte sehogyse akart, azt mondta, inkább elpusztul éhen. De aztán azt ígértem neki, hogyha így megtudunk élni, nem bánom: hozzámegegnek. Hát megpróbálta. De eleinte nagyon nehezelte. Ma se kér senkitől csak elfogadja a mit adnak.

— Adnak amit az Isten nekem rendelt, — szólt közbe a nyomorék.

— És maga megszerette? — kérdezte az orvos az asszonyt.

Az asszony mosolyogva felelt:

— Én már ép korában huzódóztam feléje. Aztán gondoltam, az ember csak ember láb nélkül is. Aztán magam is árva voltam, hát hajlottam hozzá.

— Mert az Isten hajlított, — szólt közbe a nyomorék.

A gyermek felébredt és sirt. Az orvos megnézte a nyelvét, aztán meg a torkát és a fejét csóválta. Ez a fejcsóválás megdöbbentette a két szülőt. Az ember elsápadt.

A doktor aztán valami orvosságot írt. Egy vörös papírlapot is vett elő a zsebéből. Mikor kiment, ráragasztotta az ajtóra.

A nyomorék utána szólt:

— Ugy-e doktor ur, nem én vagyok az oka?

— Legyen nyugodt, — felelte az orvos, — nem.

— És nem fog meghalni a gyerek?

Az orvos vállat vont:

— Hát talán az Isten megtartja.

Avval elment.

— Óh édes kis grófm! — kiáltotta sirva az ember. — Ne hagyj el Bandikám!

Ráborult a gyermek kihajló kezére és csókolgatta.

Bandika azonban negyednapra csendesen elköltözött.

Esős őszi nap volt a temetésen. Az embert fel akarták venni a kocsiba, de nem ült fel.

— Nem! Nem! Így megyek gyalog! Az egyetlen fiamat! Pofon ütöttem az egyetlen fiamat!

És mászott a sáros uton a koporsó után, hajadon fővel. A könnyei a kezére hullottak.

Ezen az estén nehezen aludt el az ember. A felesége attól tartott, hogy megőrült. A sirnál azt kiabálta, hogy vessék belé őt is a fia mellé, otthon meg fölkapaszkodott az evőeszközök fiókhoz: kést keresett, hogy agyonszurja magát. Mindegyre azt hajtotta, hogy mért nem őt vette el az Isten, világ nyomorékját, hiszen már a féltettét ugyanis elvette. Béka, vagyok, béka! Igaza volt a fiamnak, béka vagyok!

Aztán káromkodott a jámbor istenbízó. Leacsapta a zsámolykáját a földre és azt mondta nagy keserű fejrázással:

— Nincs Isten az égben!

Végre nagynehezen ágyba lehetett kényszeríteni s elaludt.

NAPI HIREK.

— **Erzsébet napja.** Magyarország Nagy aszszonya névnapja volt f. hó 19-én, melyet az ő szent emlékének méltó kegyelettel ült meg az egész magyar nemzet. Kézdivásárhely közönsége is hazafias kegyelettel áldozott e napon. Ünnepi nagy misét hallgatott a r. k. templomban. Az összes iskolákban lélekemelő, hazafias ifjúsági ünnepélyek tartattak s azokon a tanárok, tanítók nagy szeretettel üjtötték fel a jóságos, feledhetetlen királynéknak áldott emlékét.

— **A honvédség köréből.** Relle Sándor m. kir. honvéd főhadnagy a brassói m. kir. 24-ik honvéd gyalogezrednél, áthelyeztetett Brassóból Kézdivásárhelyre.

— **Kinevezés.** A belügyminisztérium vezetőjével megbízott m. kir. miniszterelnök Deák Dénes kovásznai községi jegyzőt kinevezte a kovásznai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé.

— **A kepe a státusgyűlésen.** A szegőry székely népre óriási teher az egyházi személyzetnek fizetendő kepe, mert van rá eset, hogy sok székely gazda több gabonát kell, hogy fizessen képeben, a mennyi neki maradt. Ezért általános olajtás a kepe megváltása. Ezt előzta Dr. Bánffy Zsigmond státus képviselő indítványa is, melyet a státus gyűlésen előterjesztett, melyben javasolta, hogy mondja ki a státus, hogy a 3 székely vármegyét megkeresi oly eséből, hogy azok a kepe megváltás ügyében irjanak fel a kormányhoz és az országgyűléshez. A kepe leginkább a székely vármegyék katolikus lakóit terheli. Ezért kell a székely vármegyéknek akcióbba lépni e kérdésben. Az indítványt a státusgyűlés elfogadta.

— **A r. k. státusgyűlésből.** Csütörtökön folyt le Kolozsvárt a r. k. státusgyűlés Majláth gróf püspök előklote alatt. Kézdivásárhelyről Dr. Bánffy Zsigmond képviselő, Balázs Ferenc főesperes és Hassák Vidor igazgató voltak jelen. A kézdivásárhelyi főgimnázium ügye is tárgyalás alá került. Dr. Bánffy Zsigmond szóba hozta az építés ügyét s felémeltvén, hogy értesülése szerint az állam 100,000 korona segélyt ad az építésre, az összeget kevésnek minősíti az építkezésre, tehát azt valahonnan pótolnia kell a státusnak. Alkalmosnak látta, ha a gróf Nemes Ábrahám-féle alapot felhasználnák. Az alap javaslata szerint a kézdivásárhelyi főgimn. alapjához lenne esatolandó internátus létesítésének céljaira. Utána felszólalt Pál István előadó s kijelentette, hogy az alapítvány arra a célra volt téve, hogy annak idején reáliskolát létesítsenek belőle Háromszék vármegyében. Ez azonban aligha lesz lehetséges.

És azt álmodta, hogy ott ül az után egy sarokkő mellett. És ahogy maga elé méltáz, valami szürköséget pillant meg a mellén. Bámulva tapintja meg, hogy mi az? Hát szakáll, az ő szakáll.

— Ejnye de megöregedtem! — gondolja a fejét csóválva.

A szomszéd épületből gyermekek futottak ki nagy tömegben. Először aprók aztán nagyobbak. Iskola volt az az épület.

Akkor jutott eszébe, hogy ő a kis gróf elé jött, aki iskolába jár.

Abban a pillanatban kilebben a kis gróf. Már nagy nyulánk fiú. Tizenhat éves, gyönyörű bársony ruhájában egyszerre kitűnik a városi kamaszok közül. És a járása milyen daliás, erős! Mintha az apja elvesztett lábának erejét is neki adta volna az Isten!

A hóna alatt könyvet visz. És egy másik, szintén elegáns fiúval lépnek feléje. Jóbarátok lehetnek, mert karonfogva jönnek s vidáman élénken beszélgetnek.

Az apa mosolyogva néz rá. Tekintetük találkozik. De a fiú elpirul s áttér hosszú lépésekkel az utca másik felére, magával vonva a másik uri fiút. És izgatottan beszél hozzá, hogy annak a figyelmét magához kösse.

A koldus mély elszorulást érzett a mellében. Fölbredt.

Felült. És gondolkozva nézett maga elé.

Az alapítvány kegyura bele is egyezett, hogy más célra fordíttassék az alap, de aligha lesz kivétel, hogy beleépíttessék a pénz a kézdivásárhelyi gimnáziumba. A státusgyűlés Pál István javaslatára utasította az igazgató tanácsot, hogy lépjen ismételt érintkezésbe az alapítvány kegyurával s azután tegyen javaslatot az alap hovaforrásáról. A költségelirányzatot esékely módosítással elfogadták. A tanügyi bizottság javaslata alapján a marosvásárhelyi, kézdivásárhelyi és esiksomlyói főgimnáziumoknál az alsóbb osztályu tanulók tandíját 10 koronáról 20 koronára emelték fel. A nem katolikus tanulók 30 koronát fizetnek. Az utóbbira nézve azt hisszük, a mi gimnáziumunk kivételt képez.

— **Időjárásunk.** Hirtelen nagy hidegre vált az idő. Egyszerre a tél közepére jutottunk; három napig havazott s csütörtök reggel a hóréteg magassága megközelítette a fél métert. Olyan hideg lett a hó nyomában, hogy akár januárnak is bevalónék. A nagy hó miatt a vonatok is csak jelentékeny késedelemmel érkezhettek be.

— **Vármegyei törvényhatósági tagok választása.** Mint már írtuk, f. hó 15-én ment végbe Háromszék vármegyében a vármegyei törvényhatósági tagok választása. Az eddig beérkezett jelentések szerint a következők választattak meg: Peselnekről Solyom Tamás, Kajosa Ferenc; Oroszfaluból Cseh Gyula; Osdoláról Zsögön István, Bartha Ágoston; Kézdizenlőlekből Pál Péter, Markály Antal; Esztelnekről Útő Áron; Kurtapatakáról Barabás Lőrincz; Alesernátonból Kelemen Gyula; Kézdimartonfalváról Veres Péter; Lőcsfalváról Keresztes Ede; Bereckből Szörtsey Gábor, Farkas Ignác; Magyarbodzáról Gazda Gábor, Gyárfás Győző; Uzonból Kése Lajos, Maksay Béla; Szentiván-Laborfalváról Szent-Iványi Miklós; Bikfalváról Szabó Elek; Kisborosnyóról dr. Tóth József; Nagyborosnyóról Bartha László; Bodoláról Bálint Dénes, dr. Benedek János; Oltszemeről Hosszu Ferenc, Csákány József; Gidófalváról Benkő Árpád, Imreh Béla; Angyalosról Csáky Gyula; Szotyorból Tóth József; Ilyefalváról Petke Ferenc, Jancsó Béla; Gelenczéről Kádár Ákos; Imecsfalváról Bors László; Telekéről Héjja Gergely; Barátosról Szonda László; Zigonból Cseh Ignác, Beczasy József; Kovásznáról Deák Albert, Deák Dénes; Pápolozsól dr. Bajkó Zsigmond; Baróthról Zathureczky László; Nagybecsől id. Nagy Ferenc; Középpajtáról Kövér András, Kolumbán Sándor; Miklósvarról dr. Benedek Zoltán; Bölönből Czeli Ignác; Hidvégről Reményik Mátyás, Kövesdi Boér Olivér; Sepsiszentgyörgyről ifj. Gödri Ferenc, dr. Bene István; Kézdivásárhelyről dr. Vargha Béla, dr. Dávid János.

— **A Kézdivásárhelyi Paedagogiai Társaság közgyűlése,** folyó évi november hó 23-án (szerdán) d. u. 1/23 órakor az állami elemi iskolák tornacsarnokában a következő tárgysorozattal fog megtartani: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Szabad előadás a hazafias nevelésről, tartja Koch Sándor főgimn. tanár. 5. Szavalt: Kovács Bernádin főgimn. tanár. 6. Előterjesztés a társaság munkaprogramjáról Gáspár Istvánól. 7. Indítványok. 8. Tiszteletdíj. A közgyűlés után a társaság tagjai este 7 órakor a Vigadó fehér termében fognak összegyűlni. Ugy a közgyűlésre, mint a társaság összejevetelre a társaság tagjait, mint a tanügyi iránti érdeklődőket tisztelettel meghívja Kézdivásárhelyen, 1904. nov. 18-án Hassák Vidor, elnök. Balázs Márton, titkár.

— **A reformátusok zsinata** f. hó 16-án folytatta tanácskozásait Bánffy Dezső báró és Kun Bertalan püspök előklote alatt. Folytatták a vitát a törvényjavasltnak az adóügyre vonatkozó részére vonatkozólag. Az általános vita során Hegedűs Sándor szólalt fel elsőnek. Szembeszáll Mezey Albert és György Endre ama felfogásával, hogy az államtól való függés vallási közönyre vezet. Szerinte ettől a következménytől nem kell félni. Ellenzi, hogy a javaslatot a bizottságokhoz utasítsák. Nagy Károly szerint a javaslat, megvallja, jelentékeny haladást mutat az eddigi állapotokhoz képest, annnyival is inkább, mert nem sérti az egyház autonómiáját. Bernáth Elemér reflektál Balthazár Dezső és Fejes István beszédeire. Az 1848: XX. törvényekből lefektetett elvek alapján kiutalandó államsegítség éppenséggel nem jelenti az egyházi autonómia sérelmét. A javaslatot az általános tárgyalás alapjául elfogadják.

— **Választások.** Kézdivásárhely város képviselőtestülete nov. 19-én Szent-Iványi Miklós kir. tanácsos alispán tapintatos vezetése alatt tartott

ülésében városi pénztárossá Török József nyugalmazott kir. adótitstet, számvérvő pedig Nagy József városi rendőrbiztost választotta meg. Mindkét választást elég szerencsésnek tartjuk s azért hozzá szívesen gratulálunk.

— **A székely iparkiallítás.** A mult hóban, Marosvásárhelyen az iparkamara iparos segéd és tanoc-munkakiállításrendezett. A kiállítás kiterjedt az egész székelyföldre s bár Kézdivásárhelyről valóban nagyon kevesen vettek részt, ha azt tekintjük, hogy városunk mily nagy iparűző város, mégis örömmel jegyezzük föl, hogy voltak derék iparosaink is, kik segédeknek s tanocnaiknak módot adtak arra, hogy munkájukkal részt vegyenek a kiállításon s ezzel mintegy igyekeztek megmenteni városunk jó hírnevét. A kiállításon résztvettek Kézdivásárhelyről a következő segédek és tanocok: a) Faipar: Séra Miklós és Fotés Ferenc tanocok, Földi Sándor esztergályos és asztalosnál, tükörasztal márvány lappal és csavaroszlopokkal. b) Bőr és ruházati ipar: Ferenc Károly és Páskutz János segédek Nagy Gyula szíjgyártónál, előbbi: egy pár kantár nickel vezetékre zablákkal, utóbbi: egy pár kápa nickel vezetékre; — Daczó József segéd Teleki Vilmos cipésmesternél, egy pár női box cipővel; Fazakas Benjámín segéd Bencze József szabómesternél, 1 egysoros zakóval; — Mike Károly segéd Páncél Nőé cipésznél 1 pár magyar eszímával; — Szarka József segéd ugyanott 1 pár női fűzős cipővel; — Víz Endre segéd Csutak László szabómesternél egy tavaszi felöltővel; — Bartos Ferenc tanonc Kaitár János szabónál, egy mellénnyel; — Dobsa János tanonc Csutak László szabónál 1 nadrággal, Barabás István tanonc ugyanott egy mellénnyel; — Kozma Lajos tanonc Konecz Károly cipésznél férfi bakkancsossal és egy pár női fűzős cipővel; — Lőrincz Károly tanonc Bencze József szabónál 1 mellénnyel; — Mátyás Ferenc tanonc Páncél Nőé cipésznél egy pár gyermekcipővel, Biró Albert ugyanott egy pár talpalással; — Rettegi Vince tanonc Harai Lajos szabónál egy nadrág, 1 mellénnyel. — **Kovácsnáról:** Hatházi József segéd Debreczi József szabónál 1 öltöny ruha, 1 téli felsővel; — Hatházi Imre segéd Székely Gergely szabónál 1 téli felsővel, zakóval; — Héjja Ferenc segéd Csomós Lázár szabónál 1 rend ruhával; — Kányádi Mózes segéd Debreczi Józsefnél egy zakóval; Kovács Mihály segéd ugyanott egy fiuruhával; — Péter Lajos segéd Székely Gergely szabónál 1 téli felsővel, 1 rend ruhával; — Jakabfi József és Román Gergely tanocok ugyanott 1—1 nadrággal és mellénnyel; — Benke Domokos, Csomós Lázár tanocok id. Csomós Lázárnál 1 rend ruhával; — Cipa Gyula, Kónya Lajos, Bakó István tanocok Debreczi József szabónál, székely nadrággal, mellénnyel, 1 rend ruhával, 1 nadrág és mellénnyel; — Porzsolt Imre tanonc ugyanott 1 nadrággal, 1 mellénnyel. — **A kitüntetettek névsorát is nem sokára közölni fogjuk.** Kiállítók közül a következők nyertek pénzjutalmat és kitüntetést: — **Kézdivásárhelyt:** Ferencz Károly szíjgyártósegéd 10 kor. ezüst jutalmat, Páskutz János szíjgyártósegéd 10 kor. ezüst jutalmat, mindketten Nagy Gyulánál. Séra Miklós esztergályos tanonc 5 kor. ezüst, Földi Sándornál. Kozma Lajos cipéstanonc, Konecz Károlynál 10 kor. arany, Dobsa János Csutak Lászlónál szintén 10 kor. arany jutalmat. — **Kovácsnán:** Péter Lajos szabósegéd 20 kor. arany, Hatházi Imre, Héjja Ferenc és Kányádi Mózes szabósegédek 10—10 kor. ezüst jutalmat, Jakabfi József és Román Gergely szabótanocok 5—5 kor. ezüst jutalmat. A pénzbeli jutalmat nyert kiállítók valamennyien igen díszes és értékes kitüntetési okmányt is kapnak. Ezenkívül valamennyi résztvevő elismerő okmányt kap. A kiállítási bizottság a kitüntetési okmányokat Budapesten megrendelte, a jutalmakat is akkor fogja kiosztani, mikor ezek készen lesznek.

— **Vasbánya Kovásznán.** A napokban egy külföldi társulat megbízottjai jártak Kovásznán, s ottan kutatásokat végeztek a mult század 60-as éveiben megszűnt vasbánya környékén, mégpedig ki-elégítő eredménnyel, s mint a jelekből lehet ítélai, talán a közeljövőben egy francia társulat megnyitja a bányauzemét, — ha igaz. Ezzel Kovászna nagy lépésekkal haladna a számottevő, világhírű helységek felé.

— **Elemi iskolák középiskolai világításban.** Egyik tanügyi lapban olvassuk a következő érdekes sorozatot: Annak az okát, hogy az elemi iskolai kintű, jeles és jó tanulók a középiskolában nem mindig válnak be, kereshetjük sokszor az elemi iskolában is, de azt hiszem, hogy a mikor a tanulót onnan átveszszük, mi is talán sok mindenben megfeledekünk. Nem gondoljuk meg, hogy az a gyermek, akit több éven át egy-két tanító tanított, s a

mienkénél sokkal csekélyebb heti óra számban, most hirtelen minden átmenet nélkül olyan iskolába kerül, ahol mindjárt négy-öt, esetleg még egészen idegen ember tanítja, s délelőttként kis megszakítással négy, esetleg öt órán át kénytelen a padban ülni s feszülten figyelni. S nem gondoljuk meg azt sem, hogy mi vezetők sem vagyunk mind egyformák, s nekünk sem egyforma a természetünk. Egyikünk öregebb, a másik fiatalabb, egyik nyugodtabb, a má-

sik hamarabb kijön a sodrából, ez induktív, az deduktív tanít, az egyik inkább csak előad, a másik az egész osztályt foglalkoztatja, ez meg kívánja, hogy aki a feltett kérdésre válaszolni tud, azt újfelműtatással jelezze, az meg éppen azt nem szereti, sőt haragszik is érte. S annak a 9–10 éves gyermeknek egy délelőtti három, esetleg négy, talán egészen különféle természetű felnőtt emberhez kell alkalmazkodnia.

Hirdetések.

Árverési hirdetmény.

A volt Szócs Lajos-féle ház (I. kerület 19. udvartér) folyó hó 20-án délután 2 órakor fog önkéntes magánárverezés útján eladatni a helyszínén.

Bánatpénz 200 korona, kikiáltási ár 2000 korona.

Egyéb feltételek Földes Vendel vendéglős urnál, vagy az árverezésnél tudhatók meg. 145. 3–3.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Magyar Regényírók

Megjelent az első sorozat. Tartalma:

Csiky Gergely: Az Atlasz család. Illusztrálta Neogrady Antal.
B. Kemény Zsigmond: A rajongók. Két köt. Illusztr. R. Hirsch Nelli.
Pálffy Albert: Esztika kiasszony professzora. Illusztr. Márk Lajos.
Vadnai Károly: A kis tündér. Illusztrálta Nagy Sándor.

A legértékesebb magyar regények egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti: **MIKSZÁTH KÁLMÁN**

a ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története.

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását — öleli fel.

AZ ÍRÓK NÉVSORA	Baksay Sándor	Dóczy Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignác	Tolnai Lajos
	Beniczky László	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Vadnai Károly
	Beöthy László	Fáy András	B. Jósika Miklós	B. Podmaniczky Frigyes	Vas Gereben
	Beöthy Zsolt	Gaal József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferenc	Verseghy Ferenc
	Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigmond	Rákosi Jenő	Werner Gyula
	Csiky Gergely	Gyulai Pál	Kuthy Lajos	Rákosi Viktor	Wohl Stefanie
	Degré Alajos	Herezeg Ferenc	Mikszáth Kálmán	Toldy István	
AZ ÍRÓK NÉVSORA					

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papiros. Diszkrét izlésű, diszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A cégtől
ezennel megrendelem a

„MAGYAR REGÉNYÍRÓK”

című gyűjteményes vállalat hatvan kötetű, vászonkötésben 300 kor.-ért;

a) négy koronás havi részletfizetés mellett,
b) félévenként fizetendő 25 kor. utánvét mellett.

A nem kívánt módokat törölendő.

Tudomásul veszem, hogy a fenti műből 1904. szeptember hótól kezdve félévenként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti cégnél fizetendő be mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a vételár esedékessé válik. Az első részlet utánveendő. Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

A „MAGYAR REGÉNYÍRÓK”

minden művelt magyar uri család örökbeesü könyvtára. A hatvan kötet félévenként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben **300 kor.** Törleszthető havi 4 koronás részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés útján. — Részletes prospektust kívánatra készséggel küld a kiadó ntézet

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Megrendeléseket a fent körülírt feltételek mellett elfogad IFJ. JANCsó MÓZES könyvkereskedő Kézdivásárhelyt.